

Pomhaj Bóh!

Cíklo 17.
1. meje.

Létnik 2.
1892.

Serbiske njedželske Ľopjenka.

Wudawaju ſo kózdu ſobotu w ſsmolerjez knihiczschezeŕni w Budyschinje a ſu tam doſtač ſa ſchtwórtſlētnu pſchedpłatu 40 np.

Misericordias Domini.

1 Petr. 2, 25: „Wy běſhcze jako ſabloudžene wowzy, nět̄ pak ſcže wobroczeni k paſtyrzej a biſkopej waſchich duſchow.“

„Sabloudžena wowza“ — to je to ſnamjo naſheho živjenja, prjedy hacž Khrystuža namakachmy: bjes paſtyrja, bjes ſchfita, bjes wodženja, ſebi ſama pſchewostajena, na ſebje ſamu počasana, wopuſchczena, ſamotna, wulzyschnie ſamotna w tym, ſchtož tu najwjetſchu potrjebnoſć ſa čož a wěcznoſć nastupa, to je duſcha, kotraž Jeſuža njeſnaje. Pſchi tym to pſchewědczenje, ſo ſhy ſa ſtadlo Bože ſtworjeni a narodženi, ſo ſhy jako wowzy Khrystužowe wukupjeni a wuſchczeni, k ſtadlu dobreho paſtyrja po wołani, ſo běchmy po tajkim Khrystužowe wowzy, ale ſa bloudžene wowzy, njeſedžo, na kaſki pucž ſo naſtajicž mamy; tam njebe žana zyroba ſa naſch hłód po wěcznych kubłach, žane ſybolaze žórło ſa lacžnoſć naſheje duſche po Bosy. Pſchi tym roſcžaza bojoſez, ſo w bloudženju thodžiſh, cžim bóle widžiſh, ſo to prawy pucž bycž njeſože, cžim jaſniſcho ſpóſnajesč, ſo ſhy w puſczińje. Ale wſchaf zylicžku hļubinu ſwojeho horja a hubjeństwa, wulkosež ſwojeje strachoth, wěſtoſć ſwojeho ſawutlenja, tu widžiſh hakle do ſady po hladujo, hdyž ſhy ſwojeho paſtyrja namakał, hdyž eži kaž ſchupiſny wot wočzow panje a ſpěwacž móžesč:

Ja hubjent a khudy
Szym hewač na ſwěczi,
Schtož mi je krafzne tudy,
To Jeſuž wudželi.

Potom jaſnje widžiſh: Běſche wſchitko dawno w dobrym porjedze, jenož ja běch w bloudžinach; poła Jeſuža ſameho je ſelena paſtwa, wodacze hręchow, živjenje a ſbóžnoſć, jenož ja běžach w puſczińje; Jeſužowý hłób je dolho, dolho po mni wołak, jenož ja njeſkym požluchał — „jene ja derje wěm, ſo běch ſlepý a nět̄ widžu“, pſchetož ja widžu „Jeſuž je mój dobry paſtyr, na nicžim ja nisu njeſměju“. Ja běch hļuchi, ale nět̄ ja ſlyſchu, pſchetož tam w puſczińje, jako wowcžiežy ſo taſ ſtyschczesche, tam je hłób ſlyſchała „to bě hłób mojego pſchecžela na horach Bether“, to bě hłób, taſ džiwny, taſ proſchazy a luboſny, taſ kralowſki a ſmiljenja połny. To bě hłób: „Saule, Saule, ſchto pſchecžehaſh ty mje?“, bě hłób w jutrownej ſahrodze: „Marja!“, bě hłób: „Ja — ja ſhy twój dobry paſtyr.“ A ſchtož je na jeho hłób požluchał a wočzi wočzinil, tón je jeho ſtejo widžał ſi jeho černijowej krónu a ſi jeho hoſdžazymi bluſnami, tón je k jeho nohomaj panywſchi wołak: „Mój Krjeze a mój Božo!“ a je wołak: „Rabuni — mój miſchtrje!“ a je wołak: „Ja ſhy teho Krjeſa widžał a moja duſcha je ſo wuſtrowila.“ A hdyž tón dobrý paſtyr horlač k tym jandželam rjeſnje: „Wjeſzelcze ſo ſo mnu, pſchetož ja ſhy moju wočzu namakał, kotraž ſhubjena běſche“, dha rjeſnje to wobroczena duſcha k tym, kotſiž ju ſetkuja: „Wjeſzelcze ſo ſo mnu, pſchetož ja ſhy ſwojeho paſtyrja namakał. Halleluja.“

A nět̄ ruku na wutrobu: Wěſch ty wo tajkim wobroczenju ſwojeho živjenja w najhľubſchej wutrobje, ſo ſhy ſo k Jeſužej wobrocził, ſo wón zyłe twój paſtyr, twój biſkop a dohladowař bycž dyrbí, ſo poła njeho maſch

živjenje a wscheho dość a bjes njeho njemóžesč žiwý bycž ani wumrjecz? — Miz jako hdý by kózdy kschesczian dyrbjal dzeń a hodžinu swojego wobroczenja pomjenowacž móz, kaž to blud wéstych kschesczianow (methodistow) je. Wschak ma Bóh swoje wschelake waschnja a čašy, w fotymž cžlowjekam bliško pschińdze. Saulus je nahle wobroczenje měl, pola ſw. Jana je pomalku a čiſche ſchlo. Waschnja a čašy ſu wschelake, ale jene je pola wschitkich wucžomníkow jenajše: wotwobroczenje wot przedawwscheho wopaczneho živjenja a parſchonske podacze na parſchonskeho Khrystuſa. Je to stare a pschezo nowe praschenie teho Knjesa na jeho wucžomníka: „Schimanje Žonažow, lubujesch mie?” Móžesč na njo wotmolwicž: „Knježe, ty wěch wschitke wěz, ty wěch, ſo ja cže lubuju?”

W Straßburku na nařepjach,

abo

Bóh ma spochi dobre, cžlowjek husto dživne myžle.

Na ſerbſki wot A. Skr.

Jako woni ſwoju dróhu dale cžehnichu, popytnych, ſo ſo něktó mojego ramjenja podótky, a jako ſo do ſady wobroczych, wohladach wojska psched ſobu ſtejo. Tón bě Handrij. Wón ſkoro wjazy ſnacž njebě, tajki bě tón wschón bledy a hladasche do wocžow wschón ſrudny ſtejo na minje.

„Budž mi tu ſ Bohom powitana, Lejna”, mi wón praji, „ach, ſ Janom bě tu nětke ſe wschem nimo. Kommandanta je nam ſ hložom wucžitał, ſo dyrbja naſchi wojozy Žana Scholtu, dokelž bě ſ wojskow cžekyl, ſ pólverom a wołejanej kulku ſatſelicž. Tónle jeho hlož a tele jeho ſłowa budža mi wchě moje žiwe dny we wschomaj klinčecž. — Ach, tajkele wono ſebi nihdý njeběch na nim docžakal.

„Wſcho tole wschak hižo ſama wěm”, jemu ja na to wotmolwicž, „ale budž proſheny, Handrijo, dopomhaj mi, ſo móhla hižce jeniczke ſłowczko ſ nim poręczecž. Jego nanowe požohnowanie dyrbju jemu ja donjescž. Tole ſym dyrbjała jeho staremu nanej na ruku ſlubicž.”

„Je tón njebobi?” wopraſcha ſo mie Handrij. „Njech byl ſ nim tež jeho pschehréchenje ſobu ſahrjebane. Wón bě tu wjese žałoscze načzinił. Mój Božo, — ſo tu ſa wboheho Žana žane wumóženje wjazy njee! kaž rad chzyk ſa njeho ja wumrjecz. Ža ſym ſ nim derje ménil, Bohu je to ſnate. Ža mějach mjeſczo pschi ſebi myžle, ſo budže jemu ſkerje móžno pschi wojskach wutracž, hdý byl ja pschi nim, a ſo ſo potom wój móhloj woženicž, ja pač chzych pschi wojskach wostacž. Ža wschak budžich ſo lepje wjedžil do nich donamakacž, a potom, hdý byl ja ſestarjeny a živjenje wobkhował, a ſ Bozej pomozu twjerdu wutrobu doſtał, chzych wojskam božmje prajicž a ſažo domoj ſ wamaj do wžy pschińcž a chzych ſo ſwjeſelicž nad wamaj a nad waju džecžimi, a wój byloj mi kus hospody dałoj w waju domje, — wjese budžich pola waju njetrjebał — hlej, tajkele budžishe bylo wſcho dobre. Ale jako jowle ſem pschińdzech, bě hižo ſe wschem, ſchtož běch ſebi wumyžlił, poſdže, a ja, Lejna, ja ſam — ach, ty drje ſnadno hiſchiče njeněſch — —”

„Tu, Handrijo, ja wſcho wěni”, jemu ja prajich, „wſcho je ſo po Bozej woli ſtało, a Boža wola dyrbji ſo tež nětke ſtacž. Domjedž wschak mie ſ njemu, pschetož tu njee wjazy wjese ſhwile wysche.”

Wón wſa naju ſobu ſ kommandanci a praji jemu, wo czo chzyk mój jeho proſyecž. Jako ſ njemu do iſtvy ſtupiſmoj, poſlaknū ſo Wóſchla psched nim na koſenje a ſawoła žarujo na njeho: „Wodajcze jemu! Wodajcze!” a jenye ſłowa tam klinčachu, kaž móhle někomu wschu wutrobu roſkolicž. Kommandanci ſamemu ſtupiſmu pódla ſylsy do wocžow, ale wón praji: „Džecži, to ſo ſtacž njemóže, ſo pač tež ſtacž njemóže. O, kaž radu chzyk jemu ja hnadu ſpožecjicž ſa prawdu, ale pschi wojskach njee žane ſmiljenje. Čzi jecži dyrbja wschitzu tſio wumrjecz. Njenacžińcze temu wbohemu cžlowjeku jeho ſmjerč cžezku, — wón je nětke na dobrym pucžu — a njenacžińcze mi ſ njeho žaneho bludneho. Sa njoh’ tu nětke žana nadžija wjaz njee, ſhibia ta, ſo móže hiſce ſe Bohu do jeho kralestwa a do jeho ſbóžnosce pschińcž.”

„Hai, to wěm, to ſama wěm, knies kommandanta”, ja prajich, „po Bozej woli ſo wſcho ſtań. Ženož to namaj dowolcze, ſo

ſměloj jeho ſhwili wohladacž. Ach, ja wſchak ſym vrje jeho jara luboh’ měla, ale ja wbohe ſtwarzecžko ſo njeham ſriedž njeho a jeho ſbóžnika ſtupicž, pschetož jeniczki tón móže jemu pomhać. Ně, ně, to jemu ja načzinicž njeham. Ženož jeho nanowe požlenje požohnowanie chzu jemu ja pschinjeſež, — pschetož wón ma mijehu wutrobu a budže móz na tafle waschnje ſoſſho wumrjecz, a to jeho njemóhle ſadžerjecz, ſo ſo njemóhle na to pschihotowacž Bohu lubem’ Knjesej na wſcho ſwoje rachnowanie wotpožožicž.”

„Džicž ſ Bohom”, praji kommandanta, a jako bě Handrij ſ někim wyschim ſłowczko poręczal, běch ſa naju wrota wotewrjene. Mój dyrbjachmoj ſ Handrijom po doſhim ſhodze hiež, potom namaj jaſnik małe durečka wotewri, požwěcži namaj nutš do jaſtwa a jowle ſebi nětke Žanka namakachmoj.

Ach, tajke bě to ſa naju wohladanje.

Wón namaj woběmaj ruku da a praji: „Budž Bohu džak, ſo móžu waju hiſce ſum wohladacž.” Wóſchla pocza jara žałoscejč, ale wón wosta ſměrom a bě podath. Wón bě ſe ſwojim Bohom hižo wſcho wucžnił a dočzinił.

Ja jemu powiedach, ſo je jemu jeho nan wumrjeſ, a ſchto bě wón wſcho hiſce ſe na wschem požledku ſo minu doręczal. — Na wſcho tole wón ſ wulfim placžom požluchaſche, potom praji: „Tojſule jeho luboſcž ſebi nihdý njejſym ſaſlužiſ.” No to chzyſche pocžecž dale powiedacž, tajke ſbožomnej budžichmoj móhloj mój wobaj bycž, hdý budžishe byl wón ſam bóle do Boha wěril, a wón wiedžiſche nam tule wěz tak rjenje roſestajecž, ſo ſo mi ſylsy njepſchecſtachu ſ wocžow ſonicž. Tola ja wſchej tej wěz na jene dobo kónz ſčinich a jemu prajich: „Luby, ſloty Žano, ſa tebje ſu nětke wſchě tajkele myžliczki hole a prósne. Wjele lepje je ſa tebje, ſo ſebi na to womyžliſtch, ſo budžemoj ſum, hdýž budže tale krótka ſhwila čaſz ſimo, tam horka pola naſchego Knjesa doma. Tam ſmějemoj hromadje ſwój ſwaſ, a ſmějemoj ſwojego ſubeho ſvóžnika ſobu ſa hoſczo. Tam namaj wón wſchě te jórke ſylsy, kotrež ſu ſo namaj tu na ſemi ſ wocžow wulaſe, do wſchego čiſteho ſkódkeho wina wjeſela pſchewróči. Pola njeho wſchak njereča, kaž pola ſweta: „wſcho prěnje dobre, wſcho požlenje ſtuchle”, ale: „wſcho prěnje ſtuchle, wſcho požlenje dobre”, a ſ tym chzemoj ſo dacž wobaj na poſoj dojveſcž!

(Pokročovanie.)

Budž pobožny.

Wěſcze ſu tež bjes wami, ſubi čitarjo, tajzy, ſiž ſu hižo w ſphtowanjach ſwojeje wěry ſtejeli. Čzi wjedža, ſo ſu to jara czeſke naſhonjenja. Nam je, kaž chzyka ſemja pod naſchimi nohami khablač. — Mi tajka hrodžina psched neſchtó ſétami pschińdze, jako knihi mudreho muža čitarach, ſiž chzyſche w nich dopokaſacž, ſo ſumjení a pěſk na dróhy runje i teho ſameho wobſteja, ſe cžehož naſcha dufča. Mi, ſiž běch tehdom hiſce ſkódžen, ſymyž pot na čolo ſtupi, a mi bě, kaž dyrbjała mi hnydom wutroba jaſtacž bicž. Hdý by tón muž prawo měl, njebě džě ani Boha ani njebjeſ wjazy bylo a ſe ſwobodnoſcž naſchego čiſteſkeho ducha by kónz bylo, a potom by tón najhórſci ſloſtnik tak derje ſwoje prawo měl kaž najlepſi dobroczel cžlowjekow, pschetož ſchtož by kózdy ſa nuſne džerjač, to by činił. — S myžlow tutych knihow, kotrež na min kaž pſchah ležachu, mje ſławny muž wuſlobodži, kotrehož Bóh mi napſchecžiwo pôžla. Wón běſche mlody, wobdarjeny a jara wuwołaný ſekar. Tón w malym towarſtwje, kotrež ſo husto wjecžor ſe kħutnemu roſrčowanju ſeňde, to wuſnacze wotpožoži. „Wy”, ſo wón na młodeho pſchecžela wobroczi, „ſcže runje prajit, ſo do ſaneho parſchonskeho Boha njewericž, ale tola macže tu myžl, ſo ſo jedyn duh pſche wschón ſwet wuliwa, ſiž je wjazy hacž próch a ſemja. Tež ja mějach ſwój čaſz, hdžez mi naſch duh nicžo wjazy njebě. Nětko pač běch ſwoje pruhowanje wobſtał a běch někotre njedžele pola mojeju ſtarſcheju domach. Duž ſo ſta, ſo ſažo junfróč ſa wjese lět nowy testament do rukow wsach a ſebi te ſchtyri ſejenja pſchecžitach. Duž mi parſchona naſchego Knjesa ſesom Khrysta tak čiſta, wulka a mózna napſchecžiwo ſtupi, ſo bu moje dotalne ſmyžlenje zyle pſchetworjene. Ja ſebi prajach: To ſo myžlicž njemóže, to je do zyla njemóžne, ſo tajka parſchona ſe tóho ſameho, ſe cžehož wschitko druhe woſko mje, kaž ſebi dotal myžlach, wobſteji. Duž hladach do wſchego ſweta a to nowe poſnacze mje wjazy njewopusčeži, ale cžim dleje na to myžlach, cžim mózniſhi ſo mi tón wjasci ſwet ſjewi.”

To kraſne wuſnacze na minje ſkutkowaſche kaž wumóženje. Moje dwělowaze myžle ſo ſhubichu kaž mhla, hdýž ſlónčko ſkadhža. —

Někde pshed krótkim w knihach wot wobżerja sozialdemokratow spisanych cíjach: „Wéra se žiwjenjom nicžo cínicz nima.“ To dýrbi rěčaz: Wobožnoč tebe lepscheho, tebe pshczelnischeho, tebe śmilenischeho, tebe pozyciwiſcheho, sprawniſcheho, luboſciwiſcheho, njeſebeicznischeho, ponizniſcheho nječini. Spiszaczel to s taſkej wěſtoscju wupraji, so by, kaž ſo ſdasche, džeczoze pshcedewſacze bylo, pshczivo temu něchto prajic. My dýrbimy ſebi teho dla myſlicz, ſo wón a jeho towarzhojo tutu myſl husto wupraja a pshed ludzimi bliże roſklađuja. Duž na to pſchiidzech, ſo može to wuprajenje někotrehož kuliž do cíjekho ſpystowanja pſchinjescz, na podomne waschnje, kaž wje tamne knihi mudreho muža. Pſchetož hdyz wéra na žiwjenje njeſtukuje, móžemy jej s měrom ſmijertny kherluſch ſpewacz. Pſchetož ſchto je to do wéry a po-vožnoſče, kotaž ſo tak derje ſe ſtostnikom kaž s hódnym, dobrým czlowjekom ſnjež.

Bohu ſkoržo wſchał dýrbimy widzic, kaž wjele kſhesczijanow, kaž ſo ſda, tuto sozialdemokratiske wuprajenje ſe žiwjenjom wob-kruczeja. Hdyz ſo na pſchikkad wohladujech a ſzanno na muža dohladavach, kíž husto ſe miſchi kſodži a wožebje nutrue wobliczo pſchi modlenju, ſpemanju a ſedžbowanju na předowanje pofasuje, tež kózde lěto někotry króč k blidu teho Kneſa pſchistupi — a ſo tola w žiwjenju njevérnoſče a njeſprawnoſče njeboji, ſchto chzech potom prajic? Tež ſteji w tamnych sozialdemokratiskich knihach ta ſada: „Te wjele naſladnych, wožobnych kniesow, kotsiž ſo wobdžela na ſtukach kſhesczijonſkeje luboſcze, a tola w potajnym pshczivo ſchestej kaſni hréſcha.“

Woprawdze, hdyz to wopomnimy, naſ ſyма poběhuje a my dýrbimy ſo prafchec: „Schto pomha wéra?“

A tola móžemy s dobrým prawom prajic: Tamne sozialdemokratiske wuprajenje je zyle wopacjne. Pſchi tym wſhem ploczi: Najpobožniſchi je najlepſchi. A temu džu wam někotre pſchikkad pofjedac.

Ta wém wo małym hózmu, kotrejuž běſche wot nana kruče ſakasane ſebi wiſchnie w ſahrodze ſchepacze. Něk ſtejſeſhe wón ſpody ſchtoma ſ tymi rjanymi płowami, na njeho ſo ſmějazymi. Wón njeſjedzelsche, ſo běſche nan w bliſkoſczi a jeho wobledžbowasche. To žadanje, ſebi khetſje wiſchniczu woſchczipnycz, běſche wulke. Hijo ruku ſběhajo k ſebi praji: „Non to njevidzi.“ Ale w druhim wokominkenju ſaſo ruku khetſje deſe pſchecze a ſawoſawſchi: „Ale Boh to widzi!“ ſo wobroczi a běſeſche prjec.

Ta wém wo duchownym, kíž popoſdnju w ſwojim ſtózmu ſedžesche a kíž by radu, dokež běſche wustał wot wjele džela, kuf ſotpoczował. Duž w nim na dobo to napominanje wotuči: „Ty dýrbisich tola hiſhce ſu khoru delſach wo wky wophtac, dýrbisich jei Bože ſłowo pſchinjescz a ſo ſ njej modlicz.“ Wón džysche ſebi ſamemu napschecziwicz: „To móže ſo wſchał jutſje runje tak derje ſtacj“, — ale to jemu měra njevoſtai. W nim ſbóžnikowe ſłowo klinčesche: „Nowu pſchikafnju dam ja wam, ſo byſche ſo bjes ſobu lubowali, kaž ja waſ lubowal hym.“ Wón poſtanu a khwatusche k tej khorej.

Na kupje Celebes w indijskim morju běſche džiwi pohanski lud žiw. Hdyz do wky pſchiidze, njevidzishe nicžo hacj njerjad a nječiſtoscz. Blóčzana droha pſches wjeſ ſjedžesche. Pſchi puczu běſeſche rěczka, kotrejž mutna woda bě ſe wſhem njerjadom napjeljena. W tej masanej wodze ſo tak derje hózmu a hózmu ſe ſkotom hromadze walachu. Héth mějachu ſrudny napohlad tak derje wonſach kaž tež nuſſach. Mužojo a žony, mědzenzy a młode holzy žaſtyn ſacjifcze cínjachu. Wo pozyciwoſczi nicžo njevidžachu. Tajſe wobſtejnoscze namaka tam misionar Ferdinand Riedel w lèce 1852. Wón rěcz tamnych druhich naukuhy, a předowasche ſim potom Jeſom Khrysta, teho kſhizowanego a horjeſtaneneho, někotre lěta kaž ſo ſdasche bjes wuspěcha. Tola na dobo ſo hibac̄ pocza w wutrobach; tamni pohanjo ſwoju wutrobu temu evangeliu wot Jeſuha wotewrichu. A ſchtož tam někotre lěta poſdzijcho ſaſo pſchiidze, bě zyle pſcheklapnjeny wohladawichi to wulke pſhemienjenje, kíž bě ſo ſtaſo. Twierdy, ſi pěſkom po-ſypań pucz pſches wjeſ ſjedžesche. Něka běſche cíjczena, ſkot bě w hródzach, džeczi hrailachu pod naſladowanjom abo ſedzachu w ſchuli; pſched cíjnymi domami běchu rjane ſahrodki, doroszeni cíjczce ſwoblekani kſodžachu a ſo pſchistojne ſadzerzachu. Tuto džiwnie pſhetworjenje pak bě ſo jeniczy pſches w wutrobach ſtukowazu móz evangeliu ſtaſo.

Ta ſo prasham: Nima wéra nicžo ſe žiwjenjom cínicz? Saweſeſche, pſchi tym wostanje: Najpobožniſchi je tež najlepſchi. Czlowjek wſchał tež njezmě to ſa požnoſcž wudawac, ſchtož ſo

jej jenož po ſdaczu runa. Ženoz tón je woprawdze požnoſny, kíž je pſches roſkacze a poſtu ſwojeje wutroby a ſwědomija k ſwojemu w cíjnym ſlowje Božim pſchipowiedanemu ſbóžnikej pſchiskoł a jenož pſched wobliczom Jeſom Khrysta, jako paſtryja a biskopa naſkich duſchow, ſwoje žiwjenje wjedze. Tón njezdže hinač hacj ſa ſtopami teho ſwiateho Božego a czlowjekho ſyna ſkłedzic. Hdyz druhe pucze kſodžic ſapocznie, je pſchestał wéru meež, je pſchestał požnoſny bycz.

Bóh džył naſch lud pſched tym ſahowac, ſo móhli ezi, kíž praſa: „wéra ſe žiwjenjom nicžo cínicz nima“, poſpýt w wulkim cínicz a czlowjekom dacz bjes wéry hromadze žiwym bycz. Schto potom naſ ſwarnuje, ſo nječiſtoscz a njepožciwoſcž njevobmiesowanej ſo roſſcheritej? Schto ſahaczi rěku pſcheczehanja a ſkóſce? Schto ſadžewa, ſo njevérne, jědoſte, hanjaze ſlowa ſ czlowjekho rta pſchiidu, ſchto wobarnuje pſched njeſkózny druhim hubjenſtwom? Schtož ſo někto ſkóſcow a hréchow pofasuje, by džeczoza hra porňo temu cíjtemu cíjnenju bylo, kotrež ſo ſapoczało, hdyz wéra njebh wjazy pucz ſa žiwjenje poſtaſila a wojowanje pſhczivo nječiſtemu ſmyklenju w wutrobach wjedla. A ty, luby berbski lud, ſnajech ſwoju staru kſwalbu — ty ſy widzeny, dokež ſy lud, kíž džerži na dobre poczinki. Ale ſchto dha je naſkich wózow ſdžeržalo w dobrých waschajach? Nicžo druhé hacj wéra, w kotrejž kruče ſtejachu. Schtož jim jich požnoſna wutroba kſasche, to cínjachu. Woni dopofasachu, kaž je wérzaj ſud tež ſwérny ſwojemu ſbóžnikej ſkłedzio ſa jeho ſtopami. A wějče džem ſebi wſchitzu tu staru kſwalbu ſdžeržec; my ſa tym ſtejmy, ſo by tež dale rěkalo: Sſerbski lud je dobrý lud, na kotrež nježeschi ſo ſpuschecz. Duž ſtejny kruče na tym, ſchtož móže naſhemu ſudej tu kſwalbu ſdžeržec. Budžmy bohabojaſni a cíjny po tym, ſchtož nam ſwiate piſmo praji. Pſchetož to je wérno a wérne wostanje: „Schtož je woprawdze najpobožniſchi, tón je a wostanje tež najlepſchi!“

Roshlad w naſhim cíjazhu.

Wulkowójwoda Alexandrina Meklenburſko-Schwerinska je ſchtrótk tydženja ſe ſlaboſcžu wumrjela. Wona běſche druhá džowka pruskeho krala Vjedricha Wylema a njeſapomniteje kralovu Luisy, po tajſim tež potra njebočicjkého khezora Wylema I. a je wjele cíjekoty w ſwojim žiwjenju ſhonila: w ſahej mědzeni poſtorjenje Pruskeje pſches Napoleona a poſdžiſho ſhubjenje mandželskeho a wſchitckich ſwojich džecz. (Někſiſki Meklenburſki wulkowójwoda je jeje ſynewy ſyñ).

W Parisu je ſo ſańdženu póndželu wjeczor nowy dynamitowy attentat ſtaſ. Anarchistojo (iběkarjo) roſnjemdrjeni, ſo bu jich towarzſch Kabachol, pſches kotrejž ſo prěne roſbuchnjenja ſkuczichu, pola wěſteho hoſczenzarja Véry popanjeny a wot jeho pincznička pſcheradzeny, ſu tutón hoſczenz, hacj runje bě wot poli-ziſtow wſchón wohladany, cíjczce roſtſeliſi. Běſche 11 parſchonow w hoſczenzu, ſ kotrejž ſu pječo cíjczy ſranjeni. Hoſczenzarzej buſchtej wobej noſy roſraženej, pinczničk L'Herot pak, Kabacholowý pſcheradnik, bu kaž pſches džiwi pſched ſranjeniom wobarnowaný. Zbyl Pariz tschepota — a ſi połnym prawom, pſchetož to ſu te žně tych w revoluziji (1789—94) roſhywaných ſympjenjow.

W Šhorjelu ſtaſ ſo ſobotu 23. haprleje rano w 6 hodž. dwaj dželaczerzej, kíž hěſtaj 22. dezembra 1891 w Leopoldshajnje poſla Šhorjela ſtaru wudowu Bucheltowu ſkónzowaloj a wurubitoj, pſches kſowuwoſcje wotprawiło. Kat Reindel ſ Magdeburga mějſeſche tu krawunu pſchisluſhnoſcž dokonjecz. Bjes tym pak ſo bě jedyn teju ſtostnikow, Heidrich, wſchón podaſy do ſwojeho podenženja, nježeschi ſo tón druhí, Knoll, do myſliczki ſwojeje ſmijercze namakac, a pſhczivo ſo ſkózne ſatowym pomožnikam. To pak nicžo njevoſtac. Se ſmijerczu dýrbieſtaj ſwoj hroſny njeſtuk wotpokuczic. Pſchetož „ſchtož czlowjek ſrej pſcheliſe, teho frej dýrbi tež ſaſo pſches czlowjeka pſchelata bycz: pſchetož Boh je teho czlowjeka k ſwojej podominoſczi ſtowit.“

Druhe ſkónczko.

Oslepy muž kſudy muž. Ach wérno je, je hórká kſudoba, hdyz ſo ſkote ſkónzo na njebjeszach ſwěczi a wóczko je njevidži, dokež je wobdate ſi címowej nozu. „Hdze, ſube ſkónczko, wosta? nót nad tobu móz doſta a je cíje ſahnala.“ — O, to ſo ſa widžazych ludži tak lohko ſpěwa jako wjeczorný kherluſch, ale ſchtož to prajic a ſpewacz dýrbi tež na joſnym pſchipokdnju jako kherluſch ſwojeho zyleho žiwjenja, tón je ſi hľubokej kſutnoſcžu a ſi hľubokej

holoſću ſpěva. Pschetož to je najwjetſha khudoba, hdyž wodnjo ſwětlo widzecj njemóžesč.

A tola móže tež ſlepý muž jara bohaty muž bycž. Wón je bohaty muž, hdyž móže niz jeno ſ hubomaj, ale tež ſ wutrobu wodnjo a w noz̄y dale ſpěvacj: „wſchak ſ Boha ſkónečko druhe, kaž moja duscha cjuje, mój Jeſuš we mni ſeſthadža!“ Njewurjekliwe hubjenſtwo, hdyž člowiek ani ſlónza Božeje ſtórby ani ſlónza Božeje hnady njewidži. Njewurjekliwy troscht, hdyž ma tón, kij njebjeſa ſ wonkach ſ jich ſlotym ſkónečnym ſkětkom njewidži, nutskach njebjeſa ſ rānskej ſwětloſcu wěcznoſce.

Běſchtaj dwaj ſlepaj muzej, kotařj mějſchtaj wobaj njebjeſa w wutrobje. Setkaſchtaj ſo prěni ras na dworje doma ſa ſlepých a ſo ſamaj njewidžiſtaj. Běſchtaj, byrnjež kózdy ſ hinaſcheho luda, hido kózdy wjèle wo ſebi ſkýſchaloj, pschetož kózdy ſ nieju wjedžesche domach bjes ſwojim ludom pobóžny a daloko ſnaty dom ſa ſlepých.

Něk ſo ſetkaſchtaj na tſecžim měſče, w dworje zuſeho wot widžazých wodženeho doma ſa ſlepých. Jako běſchtaj pſchedſtajenaj, bě na wobeju hubomaj wjeſtele ſmjecze widžecž; ale jako něk ſwoje wjeſtele ſe ſłowami wopokaſacj chyzſchtaj, namaka ſo, ſo žadyn teho druheho rěc̄ njeſroſymjeſche. Widžazi ludžo, to pſtymwſchi, džachu ſdychujzj: „Kaſt khudaj! kaſt khudaj! njemóžetaj ſo widžecž a něk tež ſebi roſymicž njemóžetaj!“ Dobrocziwa duscha, kotařj wobě rěc̄ ſnajeſche, chyzſche jima hido ſa pſchelozera ſlužicž. Ale předy hacj ſo to ſta, ſapschimnu jedyn ſlepý muž ruku teho druheho ſlepého a wjedžesche ju ſ ſwojej wutrobje; na to wſa druhi ſwojeho ſlepého bratra ruku a wjedžesche ju do wýſkoſce. Na to ſo wokoscheschtaj a běſchtaj hromadže jara ſbožownaj. Běſchtaj ſo něk widžiſko bjes wocžow, hromadže rěčaſko bjes ſłowow, běſchtaj ſebi jara derje roſymiloj jako njeſnajomnaj a tola ſnajomnaj w ſhromadnej wérje do wulſeho wérneho ſwětla, kotrež ſlepých hréſhnikow widžazých czini.

Rjane je ſkote njebjeſke ſlónzo, ale tawſhyt krócz rjeſſche je hiſheče „ſkónečko druhe, kaž moja duscha cjuje, mój Jeſuš“, a ſomuž tole druhe ſlónzo do wutrobj ſo ſwěči, tón je widžaz, byrnjež ſlepý był, a bohaty, njewurjekliwe bohaty, byrnjež khudý był. Pobožny muž, bohaty muž.

Qu.

Wéra do wěczneho žiwjenja.

Pruski offižér powjeda w ſwojich dopomjenjach na leto 1866: „Bě pſched bitwu pola Gitschina w Cjessku. Wojazy ſtejachu a ſedzachu wokoło a czinjachu něſhto. Někotſi czitachu tež w ſwojich modlerských knihach a nowych ſakonjach. Szym huſcziſho namakał, ſo běchu runje tuči wojazy najlepſhi wojazy. Duž ſtupi rěniſſi ſ Frankfurtu nad Wódru ſe mni a ſo mje wopraſcha, hacj do wěczneho žiwjenja a do ſuda po ſmijerci wérju. Ja: „Haj, wěſcze do teho wérju; njemóžu ſapschijecž, kaž móže roſumny člowiek na tym dwělowacj.“ Wón: „W mojej młodoſći ſym tež do teho wéril. Potom běch ſobustaw towarſtwa ſa dželaczerjom. Tam mi praſachu, ſa je wéra do wěczneho žiwjenja a do njemjertnoſce dusche hľupa wěz. Po ſmijerci wſchitko pſchecſtanje. Byla wéra je ſo jeno wot wýſhichich wunamakała, ſo bychu niſti lud czim ſlepje podklóčicž a hľupy ſdjerzecž móhli.“

Pſches to je ſo jemu wéra kablaſa ſčiniła. Napominach jeho, ſo by ſo wéra ſwojeje młodoſcze džeržał. Jeſo wuczerjo a duchowni wſchak ſu čeſcze doſtojni mužojo byli. Czeho dla chyzl tamnym njewerjazym člowiekam wjazy wěrič haco tuthym? Ja ſym wo tym twjerdje pſchecwědczeny, ſo je wěczne žiwjenje a ſud. Na to wodenidže naſtróžany. Sa khwilku ſo ſa ſo wróčzinschi mi powjedaſche, ſo je něhdy jako wucžomník ſwojemu miſtcrej 10 toleč kranyl. Něk w woblicju ſmijercze je jeho roſacie ſapschijalo. Njemože teho dla ſ měrom do ſmijercze czahnyč. Na moju radu połoži džehacj toleč do ſuvera a adreſowaſche jón na ſwojeho předawſcheho miſchtra. Tónle liſt na poſt njebjeſche a bě na to měrniſchi. Potom džesche do horzeho bědženja. A tón muž, kij bě tak ſwoje wobcejene ſwědomnje połožil a ſtare njeprawo dobre czinił, padže bjes prěnimi. Kanonowa kula roſtorha jemu hľowu.

Njepokutny hréſhnik móže ſebi jeno ſ bojoscžu a ſe ſtrachom na ſmijercz myſlīcž; ſchtóz paſ ſwoju wutrobu w wérje ſbóznej jutrownej powjeſci wotewri, tón wě, ſo je jeho wumóžnik ſimy, tón woła ſ japoſchtołom: „Hdže je, ſmijercz, twoje žahadlo? hdže je, hela, twoje dobycze? Teje ſmijercze žahadlo je hréč, a teho

hréčha móz je ſafón. Ale Bohu budž džak, kij nam to dobycze dawa pſches naſchego Anjeſa Jeſom Chrysta.“

Troscht w ſmijertnej hodžinje.

W malej knižy wot Baselského miſionského towarſtwa wudatej ſteji tež wo pobožnym arzbiskopie Anſelmje vižane. Je hido 800 lét, ſo je žiwy był. Wón běſche pobožny muž a hdyž by ſo nam tež jeho wuczenoſcž a wědomnoſcž ſ džela zusa a džiwna ſdala, dha chzu tola něſhto ſ jeho knihow tu podacj, ſchtóz je mi wutrobu ſhrelo. To je ta rada ſa mnichow, kaſ maja ſo ſadžerzecž, hdyž jedyn ſ nich na ſmijertnym kožu leži. Jeſo ſlowa ſu: Hdyž je widžicž, ſo ſa jeneho bratra jeho poſlednja hodžinka ſo pſchiblizuje, je kſhesčijanowa pſchibluchnoſcž, ſo duchowny ſ njemu pſchińde a ſo jeho proſcha, kaſ ſ jeho wutrobu ſteji. Majprjedy dyrbi ſo prafecž: „Luby bratſje, wjeſtelich ſo, ſo ſměſt w měrje wumrjecž?“ A wón dyrbi na to prajicž: „Haj!“ „Cjzesch ſo wuſnacj, ſo tak žiwy był njeſky, kaſ by dyrbjak?“ „Haj, ja to wuſnaju“. „Je tebi teho žel?“ „Haj.“ „Masch dobru wolu, ſo polepſchecž, jeli ſo měl hiſhce dleje žiwy bycž?“ „Haj.“ „Wěriſch ty, ſo je twoje dla Jeſuš Chrystuſ, Boži ſyn, wumrjeſ?“ „Haj.“ „Wěriſch ty, ſo njemóžesč hinaſ ſbózny bycž, khiba jeno pſches jeho wumrjeeze?“ „Haj.“ „Prajich jemu ſ wutrobu ſa to džak?“ „Haj.“ „Duž džakuj ſo jemu, kaſ doſho je wodých w tebi, bjes pſchecſtacj a ſalož na jeho wumrjecze ſwoju zylu nadžiju. Š jeho wumrjeczom ſo pſchibluy. A hdyž chze tón Anjeſ ſ tobu do ſudženja hicž, dha proj: Anjeje, ſmijercz ſwojeho Anjeſa Jeſom Chrysta poſtaju bjes tebje a bjeſe minje a ſaſlužbu jeho naſhwyczischiho círpijenja cíi njeſu město teje ſaſlužby, kotrūž bych dyrbjal měcž — a tola nimam!“ Potom njeh hiſhce junkrócz prajicž: „Ssmijercz mojeho Anjeſa Jeſom Chrysta poſtaju bjeſe minje a bjes twój hněw.“ Na to njeh trózny rjeſnje: „Do twojeju rukow, o Anjeje, porucju ja ſwojeho ducha.“ A jeho bratſja, kij pódla ſtejo, dyrbjia tež prajicž: „Do twojeju rukow, o Anjeje, poruczimy jeho ducha.“ A wón budže bjes bojoscž, ſ měrom a cíſche wuſnycž. Tak piſche Anſelmi. Kaſ budže ſ tobu, hdyž dyrbiſch wotjal cíahnyč?

Derječzinjenje derječiſe ſa ſobu cíehuſe.

W lécje 1876 jedyn najbohatschich a ſ dobom najpobožnichich mužow ſendjeſkeje, Jurij Moore, ſemirje, kotařj běſche ſ zyle ſhodych wobſtejnoscžow ſ neſměrnemu bohatſtu pſchiblů. Jeſo najwyschicha ſaſada běſche: „Placzi ſo, zylu kſhesčijan bycž“. Wón běſche w ſhodženju, czinjenju a wiſowanju, tež w najmijenſchich wězach jara ſwědomſtiv, a pſhezo wjazy wjeſtela na wulfotnym derječzinjenju namaka. „Lepje je“, wón džesche, „ſo člowiek ſo pſches derječzinjenje na tuthym ſwěče bankerott ſčini, hacj ſo dyrbjal pſches ſlečzinjenje w tamnym ſwěče bankerott hicž.“ Tola wón bankerott njesczini, ale jemu ſo džesche po pſchiblach Salomonowych ſit. 11, ſcht. 24: „Někotry dawa a pſhezo bôle pſchibluya.“ Schtož je wón ſa Bože kralstwo woprowaſ, to je wón wot ſwojeho Boha hido w tuthym žiwjenju pſche wſchu měru bohacze ſa ſo doſtaſ!

Mifericordias Domini.

Njedžela	1 Pětr. 4, 12—19.	1 Kral. 19, 1—21.
Pondžela	Jan. 16, 5—15.	Jaf. 1, 22—27.
Wutora	Luk. 18, 1—8.	1 Kral. 21, 1—20.
Ssrjeda	Luk. 9, 51—56.	2 Kral. 1, 1—17.
Schwörtk	Mark. 11, 11—26.	Psalm 110.
Pjatř	Mark. 16, 14—20.	Jap. ſt. 1, 1—11.
Ssobota	2 Kral. 2, 1—15.	Psalm 20.

„Pomhaj Boh“ je wot nětka niz jenož pola kniſejow duchownych, ale tež we wſchěch pſchecawarňjach „Sſerb. Nowin“ na wſach a w Budyschinje doſtač. Na ſchitworek lěta placzi wón 40 np., jenotliwe cíiſla ſo po 4 np. pſchedawaju.